

บทบาทของสื่อมวลชน กับการบริหารงานภาครัฐ*

อาจารย์สนธิ ลิ้มทองกุล

ผมเชื่อเสมอว่าการบรรยายที่ได้ผลนั้นคือการบรรยายจากใจ ไม่ใช่การบรรยายจากแผ่นใส หรือไม่ใช่การบรรยายจากตัวเลขที่เอามาฟาดฟันเชือดเชือนกัน หัวข้อเรื่อง **บทบาทของสื่อมวลชนกับการบริหารงานภาครัฐ** จริง ๆ แล้วแทบจะไม่ต้องบรรยายเลย เพราะจะก็ปีก็ปีก็เหมือนกันหมด เหตุผลก็เพราะว่ามีติการมองของแต่ละฝ่ายนั้นเหมือนกัน แต่เงื่อนไขข้อจำกัดของแต่ละฝ่ายนั้นต่างกันราวฟ้ากับดิน

* สถาบันดำรงราชานุภาพเรียบเรียงจากคำบรรยายพิเศษของอาจารย์สนธิ ลิ้มทองกุล ที่ปรึกษากลุ่มหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, ผจก.เว็บไซต์ www.manager.go.th โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม AS.TV ถ่ายทอดภาษาไทย 9 ช่อง, บรรณาธิการ เอเชียไทม์ออนไลน์, อาจารย์คณะวารสารศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นักวิพากษ์วิจารณ์ราชการเมืองไทยรายสัปดาห์ TV.9

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือตัวอย่างของเมื่อวานนี้ ที่ท่านนายกรัฐมนตรี เปิด Press Conference แล้วท่านก็มีของเล่นใหม่ที่ท่านบอกว่าลูกชายเอามาจากญี่ปุ่น อันไหนที่เป็นความคิดไม่สร้างสรรค์ ท่านก็ยกป้ายตัว X มาบอกว่าไม่ตอบเพราะว่าไม่สร้างสรรค์ อันไหนที่ท่านบอกว่าสร้างสรรค์ ท่านก็ยกป้ายตัว O มาบอกว่าดี สร้างสรรค์ คำถามคือ ใครเป็นคนกำหนดว่าอันไหนสร้างสรรค์ อันไหนไม่สร้างสรรค์ สร้างสรรค์สำหรับนายกฯ อาจไม่สร้างสรรค์สำหรับประชาชนและสังคม หรือไม่สร้างสรรค์สำหรับนายกฯ แต่อาจสร้างสรรค์สำหรับประชาชนก็ได้ ตรงนี้คือปัญหาใหญ่ที่สุด เพราะฉะนั้นแล้ว สิ่งซึ่งท่านนายกฯ ทำเมื่อวานนี้คือ คำตอบสุดท้ายของการบรรยายวันนี้

มิตินของสื่อมวลชน หมายถึง

มิตินของสื่อมวลชนนั้น โดยพื้นฐานทฤษฎีแล้ว คือการส่งข้อมูลจาก Sender ไปสู่ผู้รับ (Receiver) ซึ่งจะมีปัญหาทั้งผู้ส่งและผู้รับ ถ้าผู้ส่งคือภาครัฐ ภาครัฐส่งในลักษณะใด คือส่งด้วยความไม่โปร่งใส จำใจต้องส่งเพราะเหตุการณ์บังคับให้ส่ง หรือว่าส่งเพราะเงื่อนไขกติกาดู ตลอดจนองค์ประกอบต่าง ๆ บังคับให้ต้องส่งไป ในลักษณะแบบนี้มันก็จะมีการอังกฤษที่เรียกว่า โมเลกุลที่สกปรก Particle ที่สกปรกในการส่ง เพราะว่าเจตนาไม่

บริสุทธิ์ไปถึงผู้รับ ผู้รับนั้นถ้าเป็นสื่อมวลชนก็ส่งต่อ และถ้าเป็นสื่อมวลชนที่มีปัญหา ก็จะส่งต่ออีกแบบหนึ่งก็ได้เช่นกัน อุปมาอุปมัยเหมือนที่นักการเมืองชอบพูดอยู่ตลอดเวลาว่ามีข่าวดี ๆ อยู่ในสังคมไทยมาก ทำให้สื่อมวลชนถึงไม่ลง ลงแต่ข่าวร้าย ๆ ข่าวที่ไม่ดี มันก็ย้อนกลับไปสู่ประเด็นที่ว่าข่าวดี ๆ นั้น คนที่ซื้อหนังสือพิมพ์ไม่ชอบดู ฝ่ายที่โจมตีสื่อมวลชนก็บอกว่า พวกคุณนี้ตัวการ คุณเล่นขายข่าวคุณไม่ขายความดี แต่พอผู้รู้หรือปราชญ์ในสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนบางคนถามกลับถ้าอย่างนั้นเราเลิกละครน้ำเน่าด้วยได้ไหม เพราะละครน้ำเน่าไม่ได้สร้างสรรค์อะไรให้กับสังคม อุปมาอุปมัยเหมือนหนังสือพิมพ์ที่ขายข่าวไม่ดีให้กับสังคม รัฐบาลก็บอกทำไม่ได้ เพราะนั่นคือสิ่งซึ่งประชาชนต้องการ มันมีความขัดแย้งในตัวของมันเอง

หน้าที่ของสื่อมวลชน

เรื่องสื่อมวลชน คำบรรยายโดยพระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ท่านเคยแสดงธรรมไว้เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2537 ในวันประชุมสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย เนื้อหาที่ท่านแสดงจับใจมาก เป็นนัยยะหลักการที่สำคัญที่สุด ท่านบอกว่าหน้าที่ของสื่อมวลชน คือ

ข้อที่ 1. เป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลที่ต้องการ คำว่าแหล่งข่าวสารข้อมูลที่ต้องการ มันเกี่ยวพันกับการบริหารภาครัฐอย่างหนึ่งไม่พ้น คำถามว่าข้อมูลที่ต้องการนั้น ถูกต้องของใคร

พวกเราเป็นสังคมที่เรียกว่า สังคม Realtime หรือสังคม Newton Physic พวกเรายังไม่เข้าใจสังคม Quantum Physic เดียว ผมจะอธิบายให้ฟังว่าสังคม Newton Physic กับสังคม Quantum Physic เป็นยังไง

สังคม Realtime นั้น บังคับให้เราองปัญหาในมิติเดียว คือ ถูกหรือผิด เรื่องนี้ถูกกฎหมายหรือเปล่า ถูกกฎหมาย ก็ทำไป แต่มิติที่เราไม่เคยที่จะคิดดู หรือว่าพิจารณาให้ถ่องแท้ คือมิติของ “ควร” หรือ “ไม่ควร” เพราะมิติ “ถูก” หรือ “ผิด” นั้นเป็นมิติทางนิติศาสตร์อย่างเดียวนั่นเอง

วางของบนทางเท้า มีกฎหมายว่าอย่างไร เทศกิจก็ว่าไปตามนั้น บุกรุกป่าหรือ มีพระราชบัญญัติป่าชุมชนอยู่แล้ว มีพระราชบัญญัติป่าไม้อยู่แล้ว ก็ดำเนินคดีไปตามนั้น

แต่ในมิติ “ควร” หรือ “ไม่ควร” มิตินี้จะกว้างมาก เป็นมิติของรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ เป็นมิติของวัฒนธรรม เป็นมิติของจารีตประเพณี และมิติที่สำคัญมาก คือมิติทางศาสนา เป็นมิติศรัทธาความเชื่อมั่น ในขณะนี้สังคมไทยกำลังมีข้อขัดแย้งในเรื่อง

มิติเหล่านี้ เรากำลังถูกบังคับให้มองปัญหาในเชิงมิติของ “ถูก - ผิด” ส่วนมิติ “ควร - ไม่ควร” นั้น กลับถูกนักการเมืองเอาไปใช้ในกรณี “ควร” แล้วเป็นประโยชน์ต่อนักการเมือง แต่ถ้าอะไรที่ทำให้ นักการเมืองจะต้องไม่ควรแล้ว นักการเมืองก็จะโยนไปสู่มิติของ “ถูก” หรือ “ผิด” ผมทำไม่ผิดกฎหมาย คุณไป Check ได้ แต่ไม่มี คำว่า “ควร” หรือ “ไม่ควร” เพราะคำว่า “ไม่ควร” จะไม่เป็น ประโยชน์ต่อคนที่ใช้ นี่คือปัญหาใหญ่ของคำว่า “แหล่งข่าวสาร ข้อมูลที่ถูกต้อง”

ข้อที่ 2 คือ ระวังภัยให้สังคม ยามมีปัญหาอันจะก่อให้เกิด อันตรายต่อสังคม สื่อมวลชนจะต้องยกกรณีนั้นขึ้นมาบอกกล่าว แล้วเตือน ตรงนี้จะมีปัญหามาก เพราะการจะระวังภัยให้สังคมได้ ไม่ใช่พิจารณาจาก Realtime คือสิ่งที่เกิดขึ้น ณ วัน เวลานั้น คนที่ จะเตือนภัยให้สังคมได้ จะต้องเข้าใจที่มาที่ไปของข่าว อธิบายได้ ถูกว่าสิ่งที่เกิดขึ้น วันนี้มีเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้น แล้วเหตุปัจจัย นั้นก็มีเหตุปัจจัยอื่นอีกที่ทำให้มันเกิดขึ้น เหตุปัจจัยนั้นก็จะมีเหตุ ปัจจัยอื่น ๆ อีก นั่นคือหลักเพื่อที่จะหาสมมุติฐาน ตามหลักพระ ธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า คือมันเป็นลูกโซ่ นี่คือ Quantum Physic ถ้าเรามองทุกอย่างแบบ Realtime พิจารณาสິงที่ เกิดขึ้น แล้วตัดสินถูกหรือผิด นั่นคือ Newton Physic

Newton Physic ก็เป็นลักษณะ 2 + 2 ต้องเป็น 4 ถ้าไม่ เป็น 4 ถือว่าผิด แต่ Quantum Physic บอก 2 + 2 อาจไม่ใช่ 4 อาจจะเป็น 3.9999 หรือ 0.0001 นี่สำคัญมาก

Newton Physic บอกว่านี่คือกล้วยไม้ แต่ Quantum Physic บอกนี่คือพีช เมื่อผ่านไปสักพักหนึ่งแล้วนี้ คนเอาไปทิ้ง ถึงขยะ มันจะย่อยสลายลงไปสู่ดิน Quantum Physic มองเป็นรูป กระทบการทั้งกระทบการ

หนังสือพระราชอำนาจ อธิบายความระหว่าง “ถูก - ผิด” กับ “ควร - ไม่ควร” ได้ถูกต้องน่าสนใจ ในเชิงนัยยะแบบ “ถูก - ผิด” บอกว่าเรามีกฎหมายรัฐธรรมนูญ บางคนบอกว่า “แม้แต่พระมหากษัตริย์ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย” ซึ่งเป็นความ เข้าใจที่ผิด เป็นการมองแบบ Newton Physic คือมองว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นได้แค่ “ตรายาง” เท่านั้น หมายความว่าจาก นี้ไป สถาบันการเมืองจะต้องเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของ ประเทศชาติ โดยละเอียดและปฏิเสธบทบาทของสถาบันกษัตริย์ใน เชิงลักษณะของพระราชอำนาจ นี่คืปัญหาใหญ่ของทุกวันนี้

เราไปพิจารณาว่าพระมหากษัตริย์ของเราตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยนั้น ไม่ได้ต่างไปกว่าบทบาทของสถาบัน กษัตริย์ในอังกฤษ เคนมาร์ก สวีเดน หรือแม้กระทั่งในกัมพูชา

ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ใช่ เป็นจารีตประเพณีที่มีมาตั้งแต่รุ่นทวด รุ่นปู่ รุ่นย่าของเรา มาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ พระมหากษัตริย์ของเรา ทรงเปรียบเสมือนพ่อและแม่ที่เลี้ยงลูก มีหลายบทบาท บทบาทแรกคือ การรับฟังและให้คำปรึกษา บทบาทที่ 2 คือการตักเตือน บทบาทที่ 3 คือการส่งสัญญาณให้รู้ว่าพ่อชอบหรือไม่ชอบ

หลายท่านที่ผ่าน 14 ตุลาคม มา ถ้าไม่ใช่เพราะบุญญาธิการของพ่อหลวง ซึ่งเหมือนพ่อ บอกให้จอมพลถนอมออกนอกประเทศไปก่อน ก็จะมีการนองเลือดไปหมด ในขณะที่เดียวกันวันพฤษภาทมิฬ ถ้าไม่ใช่เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเรียกพลเอกสุจินดา มาพร้อมกับพลตรีจำลอง ก็ย่อมมีการนองเลือดเช่นกัน

ถ้ายึดถือคำว่า “ถูก - ผิด” ถามว่าบทบาทนี้ในรัฐธรรมนูญนี้มีเขียนไว้ไหม ไม่มีเขียน แต่ทำไมเวลาเกิดวิกฤต เราให้พ่อของเรา หรือพระมหากษัตริย์ มาแก้ปัญหาให้เรา

ในการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่องที่สำคัญๆ ไม่ได้ปรึกษาหารือพระองค์ท่าน แล้วบอกว่าเรามีรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 อยู่ในมือ มันช่างเป็นความขัดแย้งที่สะท้อนเห็นได้ชัดว่าขณะนี้สถาบันมีการปะทะกัน

ถ้าสื่อมวลชนรายงานเรื่องนี้ บางคนจะบอกว่าหวังร้ายต่อสังคม หรืออาจเอื้อม คิงเบื่องสูงลงมาสู่ที่ต่ำ

ข้อที่ 3 คือ ชี้แจงทรัพย์และบอกแหล่งโชคลาภ ท่านบอกว่าเมื่อมีความรู้แล้ว ไม่ว่าด้านใดแขนงใดเกิดขึ้นใหม่ ต้องนำมาเผยแพร่ นี่คือนโยบายสื่อมวลชน

ข้อที่ 4 ต้องเป็นผู้นำในหนทางสร้างสรรค์ ผู้นำทางความคิด เพื่อสร้างทัศนคติ ค่านิยม และมติมหาชนที่ถูกต้อง

ตัวอย่างการต่อต้านคอร์รัปชัน เป็นการนำความคิดที่ถูกต้องใหม่ ถ้าท่านนายกฯ ยกกาบบาท บอกไม่สร้างสรรค์ แล้วบทบาทสื่อมวลชนอยู่ตรงไหน หรือเมื่อสื่อมวลชนถามว่าคดีของนายสมชาย นิละไพจิตร ไปถึงไหนแล้ว ถ้าท่านบอก เป็นคำถามที่ไม่สร้างสรรค์ คำตอบ เรื่องบทบาทสื่อมวลชนกับการบริหารงานภาครัฐก็จบ ก็เหมือนเส้นขนานที่เดินไปคนละทาง ไม่มีวันที่จะมาบรรจบกันได้

อาชีพะปฏิญาณ (Professions : occupation : amateur)

คนที่ทำงานสื่อมวลชนด้วยจิตด้วยวิญญาณ เขาไม่ได้ถือว่าการทำมาหากินหรือประกอบอาชีพ แต่ถือว่านี้คือวิชาชีพของเขา คือ Profession คำนี้ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์ ปุชนิยบุคคลแห่งชาติ ท่านให้ความหมายว่า “อาชีพะปฏิญาณ” เพื่อให้แตกต่างกับคำว่าอาชีพที่แปลว่า Occupation

Occupation กับ Profession ไม่เหมือนกัน Occupation คืออาชีพทำมาหากิน Profession คือวิชาชีพ พระองค์ท่านบอกว่าการปฏิบัติงานต่อสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะประกอบอาชีพตามธรรมเนียมที่วางไว้เป็นบรรทัดฐาน หาใช่เป็นการทำมาหากินหรือทำมาหาเลี้ยงชีพแต่เพียงอย่างเดียว เรามีจรรยาบรรณของสมาคมหนังสือพิมพ์ เรามีจรรยาบรรณของสภาหนังสือพิมพ์ ผมไม่เห็นพ่อค้าขายกล้วยเดี่ยวเจ้าไหนที่เปิดร้านกล้วยเดี่ยวแล้ว จะต้องมาทำสัตย์ปฏิญาณ เพื่อจะประกอบวิชาชีพขายกล้วยเดี่ยวด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

อาจารย์ปรีดี เกษมทรัพย์ อดีตคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อรรถาธิบายไว้ครั้งหนึ่งว่าวิชาชีพ ควรจะประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ

1. เป็นอาชีพในแง่ที่เป็นการงานที่มีการอุทิศตนทำไปตลอดชีวิต
2. การงานนั้นต้องได้รับการสั่งสอนอบรม เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องมีการอบรมกันหลายปี
3. ผู้ทำงานประเภทนี้ จะมีชุมชนหรือมีหมู่คณะที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญในจรรยาบรรณ เกียรติยศ และศักดิ์ศรี และมีองค์กรและกระบวนการเพื่อสอดส่อง พิทักษ์รักษา

ขนบธรรมเนียม เกียรติยศและศักดิ์ศรี

ในช่วงหลังนี้ คำว่า Profession ถูกใช้ในความหมายที่กว้างมากเกินไป จนกลายเป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกับคำว่า Amateur (มือสมัครเล่น) วิชาชีพกับอาชีพก็เลยกลายเป็นคำที่ไม่แตกต่างกันไป

สภาพและเงื่อนไขการทำงานของภาครัฐ

คอร์รัปชันที่เป็นระบบ

การจะเข้าใจบทบาทของภาครัฐ ต้องเข้าใจข้อจำกัดและจารีตประเพณีวิธีปฏิบัติของการบริหารงานภาครัฐ

ในอดีตการปฏิบัติงานของภาครัฐไม่ค่อยมีปัญหา เพราะลักษณะสังคมไม่ซับซ้อนเหมือนปัจจุบัน ผลประโยชน์การได้การเสียมองด้วยตาเปล่าก็เห็น การคดโกงคอร์รัปชันนั้นยังอยู่ในยุคไร้อารยธรรม คือคาดผ้าประเจียดสักยันต์ ถือดาบตะโกนไอ้เสือเออาว หรือที่เราเรียกว่า “ปล้นกลางแดด” ยังไม่มีอารยธรรมการปล้นที่เขาเรียกกันว่า “ใส่เสื้อนอกปล้น” กินค่า Commission จากการสร้างตึก จากการสร้างทาง จากการได้สัมปทาน เหมือนสมัยนี้

เมื่อโลกก้าวเข้ามาสู่ในยุค Digital มีความสลับซับซ้อน มีการซ่อนรูปและซ่อนเงื่อนในกระบวนการและกติกากาทางการเมืองที่ทางตะวันตกพัฒนาขึ้นมา เพื่อให้มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่ทำ

แล้วดูเหมือนเป็นเรื่องที่ถูกต้องยอมรับได้ เช่น ประเทศทางตะวันตกบางประเทศอนุญาตให้ตั้งบริษัทเพื่อรับจ้าง Lobby ให้สภา Congress หรือสภา Senate มีมติเห็นพ้องกับนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้จ้าง โดยผู้รับเคราะห์ก็คือประชาชน ต้องเป็นผู้จ่ายค่าบริการที่แพงขึ้น หรือต้องเป็นหนุททดลองยาที่ยังไม่ผ่านคุณสมบัติ เช่น ยาที่ร่นระยะเวลาการทดสอบจาก 10 ปี เหลือ 2 ปี เพียงเพื่อหวังที่จะให้ยานั้นได้รับกำไรมากขึ้น ตัวอย่างไวอากร้า ปรากฏว่ามีคนหัวใจวายตาย เพราะฤทธิ์ของไวอากร้าแล้วหลายคน

ข้าราชการบางท่าน ใครอยากได้ตำแหน่ง ก็ต้องคิด Project เสนอนักการเมืองเป็น เมื่อคิด Project แล้วก็มีพ้อคำ ซึ่งต้องการงบประมาณจาก Project นั้นเข้ามาติดต่อ นักการเมืองก็อยากได้ Commission ข้าราชการที่เสนอ Project ก็อยากจะเป็นอธิบดี ทั้งที่ Project นั้นโดยกระบวนการมันอาจเป็น Project ที่ใช้ได้แต่ต้องใช้เวลาทดลองอย่างน้อย 1 ปี หรือ 2 ปี แต่รอไม่ได้ เพราะนักการเมืองไม่รู้ว่ามีอีก 6 เดือนจะถูกปรับเปลี่ยนหรือเปล่า Project ดีไม่ดีก็ช่างเอาก่อนก็แล้วกัน ขอคำ Commission ก่อน ข้าราชการเองก็อยากจะเป็นรองอธิบดี เป็นอธิบดีโดยเร็ว ทุกอย่างก็สวยหรู แล้วก็ผ่านเข้าไปใน ครม. รัฐบาลอยากเห็นผลงานก็

ตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรเข้ามารับ Project บอกว่าให้ปล่อยเงินกู้ให้ชาวบ้านในราคาดอกเบี้ยต่ำ ปลอดเงินต้น 3 ปี อีก 5 ปีผ่อนชาวบ้านก็เหมือนเดิม เป็นคนบริสุทธิ์ไร้เดียงสาที่อยากจะมีชีวิตดีขึ้น ข้าราชการเข้าไปบอกลุง ป้า น้า อา บอกว่าโครงการนี้ดี ยางถ้าปลูกได้สำเร็จต่อไร่หักค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้ว จะได้ไร่ละ 2 พัน ชาวนาชาวไร่ก็บอกว่าไร่ละ 2 พัน มีสิทธิได้เดือนละ 2 หมื่น เกิดมาในชีวิตไม่เคยมี นี่หลวงพุดต้องเชื่อ ชาวนาที่เอาด้วย ไปกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร กูมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว รัฐบาลก็หาคนรับทำต้นกล้ามาให้ กว่า 1,440 ล้านต้น ต้องการผูกขาดคนเดียว หากค้าขายไม่ได้ ก็เลยเอากล้าอย่างค่อยคุณภาพไปให้เสร็จเรียบร้อยอีก 3 ปี ยางที่จะได้ไร่ละ 200 กิโลก็กลายเป็น 50 กิโล ขาดทุน เป็นหนี้ ธกส. ถึงเวลาต้องส่งดอกเบี้ย ไม่ส่งก็มายึด พอมายึดชาวนาจึงมาเดินขบวน พอมาเดินขบวน รัฐบาลต้องการหาเสียงก็ยกหนี้ให้ชาวนาจึง พอยกหนี้ให้ชาวนา ข้าราชการบางคนก็ใช้วิธีนี้สร้างโครงการขึ้นมาใหม่ สร้างหนี้ให้อีกแบบ เป็นวัฏจักรวงจรอุบาทว์ไม่รู้จักจบจักสิ้น

นี่คือการมองปัญหาแบบ Quantum Physic ไม่ได้มองปัญหาแบบ Newton Physic

บทบาทของภาครัฐมีข้อจำกัดมาก ที่สำคัญที่สุดคือความ มีจารีตประเพณีดั้งเดิม ที่ก่อกำเนิดมาจากการปกครองระบอบเดิม คือต้องไม่มีคำถามใดจากรากหญ้าที่จะมาก่อให้เกิดการระคายเคือง เจ้าใหญ่ นายโต แต่บังเอิญยุคนั้นปัญหาไม่มากเหมือนกับยุคนี้ ไม่ สลับซับซ้อน ประกอบกับคุณธรรม มโนธรรม และจริยธรรม ของผู้บริหารสมัยเก่าสูงกว่าสมัยนี้ นับแต่ยุคการเปลี่ยนแปลงการ ปกครองพุทธศักราช 2475 ในอดีตตั้งแต่ 2444 – 2475 ผู้บริหาร ชาติบ้านเมืองมีอายุในตัวเองพอสมควร เช่น หลวงอรรถสิทธิ ที่เคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

ลักษณะของโลกาภิวัตน์

ลักษณะของสังคมไทยและลักษณะของสื่อมวลชนนั้น จะถูกกำหนดด้วยลักษณะของระบบเศรษฐกิจ ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่ ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญอยู่ 4 ข้อ ที่จะไปกระทบการ ทำงานของพวกท่านมาก ต้องเข้าใจให้ดี คือ

ประการที่หนึ่ง คือ “มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม” (Cross Cultural) หรือการไหลไปไหลมาของวัฒนธรรม ซึ่งมีนัย ยะว่าจากนี้ต่อไป เราจะอยู่เพียงคนเดียวเป็นคนไทยนับถือศาสนา พุทธ แล้วก็เอาศาสนาพุทธเป็นใหญ่เพียงอย่างเดียว หรือเป็นคน

ไทยแล้วเอาไทยเป็นใหญ่ไม่ได้อีกต่อไป เพราะการผสมข้ามเชื้อ ชาติ และการที่มีวัฒนธรรมต่างชาติต่างภาษาผ่านเข้ามาทางสื่อ โทรคมนาคม ทำให้พวกเราต้องยอมรับและทำความเข้าใจกับความ แตกต่างในเชิงวัฒนธรรมจากภายนอก รวมทั้งต้องปรับตัวเข้าหา วัฒนธรรมที่เราเข้าไปสัมผัส ตรงนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก และก็ เป็นประเด็นปัญหาอันหนึ่ง ซึ่งบางครั้งถ้าเราไม่ทำใจเปิดกว้าง หรือสร้างกระบวนการทัศนในการทำความเข้าใจให้มีมิติที่กว้าง กว่าเดิม เราก็จะกลายเป็นคนที่คับแคบ มองปัญหาในเชิงมิติเดียว ตลอด และไม่เข้าใจในมิติของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นข้อแรกของ Cross – Cultural

ตัวอย่างของ Cross – Cultural ที่เห็นเด่นชัด คือการ มองย้อนหลังกลับไป ในสมัยที่เราเรียนหนังสืออยู่ในมหาวิทยาลัย 10 – 20 ปีที่แล้ว จะเห็นว่าในยุคนั้น คนต่างชาติที่อยู่ในเมืองไทย มีไม่มากเท่าในยุคนี้อย่างแน่นอน บางครั้งเราไปแถวถนนรัชดา ในร้านอาหาร เราเดินเข้าไปจะพบคนจีนจากแผ่นดินใหญ่ จีนฮ่องกง จีนไต้หวัน เข้ามากินกันเต็มไปหมด ซึ่งอาจจะเป็นนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง แต่ อีกส่วนหนึ่งก็เป็นคนที่อาศัยอยู่ตามคอนโด ตามอพาร์ทเมนต์ และใครจะนึกว่าวันนี้เราจะมีคาราโอเกะซึ่งมีผู้หญิงจีนมาจาก แผ่นดินใหญ่ หรือใครจะนึกว่าเราจะมีโสเภณีมาจาก อุซเบกิสถาน

คาซัคสถาน ที่บางคนยังไม่รู้เลยว่าประเทศนี้อยู่ที่ไหนมาเดินอยู่แถวชอยนานา เดินอยู่แถวถนนคอนแวนต์ในตอนกลางคืนร้านอาหารเห็นแต่ฝรั่งนั่งกินเต็มไปหมด มีฝรั่งเป็นเจ้าของร้าน ทำให้คิดว่าเราเดินอยู่ในมหานครนิวยอร์ก นั่นคือลักษณะของ Cross – Cultural

ประการที่ 2 ก็คือ **ความหลากหลาย (Diversity)** ความหลากหลายเกิดขึ้นเมื่อโลกก้าวไปสู่ยุคของการค้าเสรี มีการแข่งขันในการเสนอสินค้า เสนอบริการ การสร้างความแตกต่างในคุณภาพของสินค้า และคุณภาพในการบริการ เสนอสิ่งซึ่งมนุษย์ต้องการ ให้มีความหลากหลายลงไปสู่จุดย่อยของแต่ละจุดว่าจุดนี้กับจุดนั้นไม่เหมือนกัน

ยกตัวอย่าง สมัยผมเด็ก ๆ จำได้ว่าที่บ้านเปิดร้านโชห่วยขายข้าวสาร น้ำปลา กะปิ กุ้งแห้ง กาแฟ ฯลฯ เวลาคนมาซื้อสบู่ที่บ้านจะมีสบู่ขายอยู่ 4 ยี่ห้อ คือ ลักซ์ คาเมย์ นกแก้ว และซันโลต์ มาในวันนี้เราให้ลูกหลานไปซื้อสบู่ในห้างสรรพสินค้า แม้ใคร โลดดีส ก็จะถูกถามว่า ลุง ป้า น้า อา จะเอาสบู่อะไร หมายถึง สบู่ระงับกลิ่นตัว สบู่สำหรับผิวแห้ง ผิวมัน ตัวอย่างรถยนต์ สมัยผมหนุ่ม ๆ รถยนต์โตโยต้า จะมีรุ่นคราวน์ โคอโรล่า .. เท่านั้นเดี๋ยวนี้มีรุ่นโนวา วีเอส คัมรี่ .. เพิ่มขึ้น นี่ก็คือความหลากหลาย

ความหลากหลายนี้เมื่อเอาไปประยุกต์กับชีวิตในท้องถิ่นหรือในส่วนต่าง ๆ ของสังคม เราก็จะเห็นว่าในชุมชนแต่ละแห่งนั้น มีความหลากหลายที่ไม่เหมือนกัน กระทรวงมหาดไทยจะรู้เรื่องนี้ดีเพราะบางท่านมาจากภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคตะวันออก เมื่อจับเข้าคุยกันเรื่องข้อต่างกับข้อเหมือนของชุมชนแล้ว คุณจะเห็นว่าข้อต่างมากกว่าข้อเหมือน สังคมที่ต้องการความก้าวหน้าต่อไปในอนาคต จะต้องเข้าใจความหลากหลายนี้

กฎหมายแนวขวาง

ถ้าเราพูดตรงที่ว่าผิดกฎหมาย กฎหมายให้อำนาจเพียงเท่านี้ เราจะไม่ได้ตอบคำถามให้สังคม เมื่อถูกสื่อมวลชนถามข้อเท็จจริง คำตอบก็จบลงด้วยคำว่า “ป่าชุมชนทางใต้กับป่าชุมชนทางเหนือก็ย่อมไม่เหมือนกัน” เราชอบออกกฎหมายแนวตั้ง แล้วให้ทุก ๆ ป่าชุมชนใช้เหมือนกันหมด ประเทศไทยเป็นประเทศที่ขาดกฎหมายแนวขวาง เหตุผลเพราะว่ากฎหมายแนวตั้ง ง่ายต่อการที่ข้าราชการนำไปปฏิบัติ กฎหมายแนวขวางจะมีข้อยกเว้น มีบทเฉพาะกาล มีหมายเหตุ มีทวี มากมาย มันปวดหัว แล้วมันก็จะมีคนหัวหมอ นักการเมืองหัวหมอ พ่อค้าหัวหมอ

ฉะนั้นการออกกฎหมายแนวตั้งจะดีที่สุด และเป็นประโยชน์ต่อนักการเมือง หรือผู้ที่ไม่อยากจะทำงานให้ชาติบ้านเมือง

เพราะการออกกฎหมายแนวดิ่ง คือการปิดการรับผิดชอบ การออกกฎหมายแนวดิ่งก็คือการไม่ทำผิดกฎหมาย แต่ว่า “ควร - ไม่ควร” นั้นไม่สำคัญ นั่นคือ ลักษณะของกฎหมายแนวดิ่ง

ประการที่ 3 ก็คือข้อ 1 และข้อ 2 รวมกันกลายเป็นข้อ 3 คือ **เครือข่าย (Networking)** ยุคนี้เครือข่ายเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ผมคิดว่าปรัชญาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่คุณมาเรียนหนังสือที่นี่ คือการสร้างเครือข่าย การที่หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดต่าง ๆ มารู้อัจฉกับนายอำเภอต่าง ๆ นั่นคือการสร้างเครือข่าย เมื่อมีปัญหาอะไรก็โทรศัพท์ปรึกษาหารือกันได้ ตัวอย่าง เดิมมี วปอ. แล้วก็พัฒนาต่อไปเป็น วปรอ. คือการเอานักธุรกิจเข้ามาร่วมกับข้าราชการ เพื่อให้ข้าราชการได้รู้จักวงการธุรกิจ จะได้มีความกว้างขวางยิ่ง ๆ ขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องการให้นักธุรกิจเข้าใจว่าทางฝ่ายราชการนั้นมีข้อจำกัดอะไรบ้าง แล้วมีขอบเขตในการทำงานอย่างไรบ้าง

การสร้างเครือข่ายแบบนี้ ในแง่กระบวนการทัศน์และวิสัยทัศน์ ถูกต้อง แต่ในทางปฏิบัติอาจกลายเป็นการสร้างมาเพียกลุ่มใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เหตุผลเพราะไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ แต่คำนึงถึงประโยชน์ในรุ่นของตนเอง ข้าราชการก็พึ่งพานักธุรกิจ เพียงเพื่อหวังเศษเนื้อติดกระดูกเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะแบ่งปันมาให้ นักธุรกิจก็จะหวังอำนาจ

บารมีและตำแหน่งทางราชการที่จะทำมาหากินกันต่อไป

ประการที่ดี เมื่อเรามีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม มีความหลากหลาย มีการสร้างเครือข่าย สุดท้าย ก็คือ การที่ทั้ง 3 เรื่องนี้จำเป็นต้องพึ่งพากันและกัน เป็นมิติใหม่ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ สังเกตดูในชีวิตประจำวัน ในการทำงานจะเห็นว่าจะมีข้อใดข้อหนึ่งใน 4 ข้อนี้อย่างแน่นอนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความหลากหลาย

เพราะฉะนั้นด้วยมิติของโลกาภิวัตน์ที่เรายังไม่เข้าใจ ก็เลยเป็นปัญหาและอุปสรรคในการที่จะอธิบายความอะไรต่อไป แต่อย่าลืมว่าในกระบวนการสร้างความรู้นั้น มันเป็นกระบวนการที่พัฒนาจาก D คือ Database ไปสู่ I คือ Information คือข้อมูลข่าวสารแล้วจาก I นั้นจะต้องพัฒนาต่อไปเป็น K คือ Knowledge

ความเป็นกลางของสื่อมวลชน : D - I - K

สื่อมวลชนก็จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือประเภทพัฒนาเฉพาะ I - Information (คือ Newton Physic หรือ Realtime) กรณีแรงงานไทยไปก่อเหตุจลาจลที่ได้หวั่น ถ้ามองอย่าง I (Information) ก็คือมองว่าแรงงานไทยเผาสถานที่ เพราะไม่พอใจเรื่องนั้นเรื่องนี้ นั่นคือ Realtime แต่ถ้าเราพัฒนา I ไปเป็น K

คือ Knowledge แล้วเราใช้หลักปฏิจสมุปบาท เข้าไปพิจารณาแบบ Quantum Physic เราก็จะเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เป็นเรื่องการเอาเรียดเอาเปรียบแรงงาน ซึ่งบริษัทที่เป็นเอเยนตรีรับเงินเดือนแรงงานมาเดือนละหมื่นกว่าบาท แต่จ่ายค่าแรงงานไทยแค่ 7 พันบาท ส่วนที่เหลือเอาเข้ากระเป๋า

เรื่องพวกนี้จะเป็น Knowledge Base เป็นความรู้ที่สามารถจะพัฒนาและอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นได้

ประเด็นที่ว่าสื่อมวลชนควรจะเป็นกลางหรือไม่ ทุกคนบอกว่าสื่อมวลชนต้องมีความเป็นกลาง ถ้ามว่าความเป็นกลางอยู่ตรงไหน ถ้าใช้ความเป็นกลางแบบ Realtime ก็แสดงว่าเราไม่เข้าใจที่มาที่ไป เหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้น ถ้าเราเข้าใจเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นแล้ว จะรู้ว่าเป็นกลางไม่ได้

มีปัจจัยหลายอย่างทำให้บทบาทของสื่อมวลชนในช่วงหลังเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ยกตัวอย่างง่าย ๆ เรื่องการประพุดติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้างเครื่อง X-Ray ของ CTX จะมีอยู่ 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งบอกว่าพิสูจน์ไม่ได้เพราะไม่มีใบเสร็จ ไม่มีหลักฐานการจ่ายเงินกัน อีกฝ่ายบอกว่าปัจจัยสิ่งแวดล้อม ชวนให้เชื่อได้ว่ามีการทุจริต

ผมอยากถามต่อว่า ถ้าคุณบอกว่าความเป็นกลางไม่มี

และต้องการความเป็นกลาง วันนี้ผมเดินออกไปข้างนอกอากาศร้อนอบอ้าวมากเลย มีเมฆเต็มไปหมด ร้อนผิดปกติ แต่พอดกเย็นเริ่มมีเมฆดำ มีลมเย็น ๆ พัดมา เรารู้ว่าฝนกำลังจะตกใช่ไหม ทำไมคุณถึงรู้ว่าฝนกำลังจะตก เป็นเพราะองค์ความรู้เดิมที่คุณพัฒนา เพราะฉะนั้นถ้าคุณสามารถพัฒนา D เข้าไปสู่ I I พัฒนาเป็น K ได้ คุณก็จะมีคำตอบในเรื่องหลาย ๆ เรื่อง นี่ก็คือลักษณะของความ เป็นกลาง ซึ่งบางกรณีมันจะไม่มี

กระจกหรือตะเกียง

สื่อมวลชนในยุคนี้กำลังเปลี่ยนแปลงจากการเป็นกระจกมาเป็นตะเกียงส่องทาง เราชอบพูดตลอดเวลาว่าต้องเป็นกระจกดูตัวเอง สื่อมวลชนก็คือกระจกให้เราดูตัวเอง จริง ๆ แล้วตอนนี้สื่อมีบทบาทหน้าที่ถือตะเกียงส่องทางให้กับหลาย ๆ เรื่องว่าตรงนั้นมันมืด มันมีหลุม ระวังตกหลุม

ถ้าใครดูรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เมื่อประมาณกลางปี 2546 ผมบอกให้ซื้อทองคำเอาไว้ เพราะราคาทองคำจะแพงขึ้น ตอนนั้นราคาทองคำบาทละ 4-5 พันบาทเท่านั้นเอง มาตอนนี้ 8 พันกว่าบาท เหตุเพราะว่าผมพัฒนา D พัฒนา I มาพัฒนา K ผมรู้ว่าดอลลาร์จะอ่อน สงครามจะเกิดขึ้น น้ำมันจะแพง แยกจะไม่

อิงราคาน้ำมันกับดอลลาร์อีกต่อไป แต่อิงทองคำและ Exchange กับเงินดอลลาร์ เพราะทองคำมันมั่นคงที่สุด นี่คือ K ที่ผมมี

หรือที่ผมเคยบอกว่าราคาน้ำมันจะขึ้นถึง 60 กว่าบาท พวก ปตท. ก็โทรศัพท์มาบอกว่าไม่จริง น้ำมันราคาขึ้นแล้วก็ต้องลง แต่วันนี้ไม่มีลงอีกต่อไปแล้ว นี่คือ K ที่เราพัฒนาต่อไป

กระบวนการที่เราจะทำตัวเป็นตะเกียงส่องทางออกไปนั้น ย่อมมีความขัดแย้งกับการบริหารงานภาครัฐ เพราะการบริหารงานภาครัฐนั้นมองปัญหาแบบ Realtime มองปัญหาแบบ Newton Physic มองปัญหาแบบองค์รวมไม่ได้ เพราะไปติดประเด็นปัญหาของกฎหมายแฉาดัง ที่บังคับให้ตัวเองต้องมองเฉพาะจุด มองเฉพาะกรอบเท่านั้น นั่นคือปัญหาที่จะเจอกันตลอดเวลา ประกอบกับความเคยชินในอดีต การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็ยังเป็นประเด็นซึ่งทางภาครัฐยังทำใจกันไม่ได้ เหตุผลที่ทำใจกันไม่ได้ก็เพราะว่าการบริหารงานภายในนั้น ขาดความโปร่งใส ไม่กล้าเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้สาธารณะได้รับรู้

พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร : ความโปร่งใส

พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นเพียงตัวอักษร ในข้อเท็จจริงแล้วไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลยแม้แต่นิดเดียว ผมเคยตั้งคำถามทั้งฝ่าย

การเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำ ก็ตอบไม่ได้ ผมถามว่าสัญญาอะไรก็ตามที่หน่วยงานของรัฐเซ็นกับเอกชน ที่เกี่ยวกับการว่าจ้าง การซื้อของ ที่เป็นเงินภาษีอากรของราษฎร เมื่อเซ็นอนุมัติแล้ว ได้รับสัมปทานเรียบร้อยแล้ว มีเหตุผลอันใดที่ไม่กล้าหรือไม่สามารถที่จะเปิดเผยให้สื่อมวลชนหรือสาธารณชนได้รับทราบ เพราะถ้าเซ็นแล้วคุณต้องยอมรับในความโปร่งใส หมายความว่าพร้อมที่จะให้สำนักนายกรัฐมนตรีและ สดง. เข้ามาตรวจสอบ ถ้าเช่นนั้นจะเป็นอะไร ถ้าคุณจะเปิดเผยข้อมูลนี้ให้สื่อมวลชนทราบ ก็ตอบไม่ได้

ถ้าสื่อมวลชนสามารถเข้าสู่แหล่งข้อมูลตรงนี้ได้ ไม่ว่าจะ เป็นสัญญาทุกสัญญาที่สนามบินหนองงูเห่า สัญญาที่ใครก็ตามทำเอาไว้ และเป็นเรื่องราวใหญ่โตตรงนี้ มันเป็นเรื่องซึ่งจะตรวจสอบซึ่งกันและกัน

ในขณะที่เดียวกัน ข้าราชการผู้บริหารงานภาครัฐที่ทำงานด้วยความโปร่งใสก็就会有ความสบายใจ หากถูกการเมืองบีบบังคับให้เสนอเรื่องมาในแนวทางที่การเมืองต้องการ เขาก็จะมีเหตุผลเพียงพอที่จะยืนยันได้ เพราะเขารู้อยู่แล้วว่าถ้าเปิดเผยกับสื่อมวลชนแล้ว เขาจะต้องรับผิดชอบเพราะคนเซ็นคือเขา ไม่ใช่ นักการเมือง นักการเมืองสมัยนี้จะไม่เซ็นอะไรทั้งสิ้น แต่จะเรียก

เข้ามาบอกว่าให้ทำอย่างนี้ขึ้นมา

เพราะฉะนั้นการเปิดเผยข้อมูลให้โปร่งใส นั้น มองในมุมกลับก็เป็น การปกป้องและพิทักษ์ข้าราชการที่ทำงานด้วยความตั้งใจและซื่อสัตย์ สุจริต

ราชการต้องพัฒนาจาก D ไปเป็น I และ K

นี่คือความขัดแย้งหลัก ๆ ที่ผมเล่าให้ฟัง เพราะฉะนั้นบทบาทของสื่อมวลชนก็เปลี่ยนไป เปลี่ยนจากเป็นกระจกมาเป็นตะเกียง เปลี่ยนจากความเป็นกลางในบางกรณีกลายเป็นพัฒนาองค์ความรู้ที่ตัวเองมีแล้ว ไม่สามารถที่จะเป็นกลางได้อีกต่อไป ตรงนี้เป็นวัฒนธรรมที่กำลังจะสวนทางกับวัฒนธรรมการบริหารงานภาครัฐ แล้วจะมีปัญหาเกิดขึ้นอีกมากมาย เนื่องจากในยุคนี้เป็นยุค Digital แล้ว

ในเว็บไซต์ผู้จัดการ มีคนเข้าดูวันละ 4 แสนคน มีอิทธิพลสูงมาก หาก Click ดูคนละ 4 หน้าต่อ 1 คน คิดเป็นหนึ่งล้านหกแสนหน้า สิ้นปีนี้คาดว่าจะมีคนเข้าชมประมาณห้าแสนห้าหรือหกแสนคน จำนวนหน้าต้องสูงขึ้นไปสองล้านกว่าหน้านั้นคือช่องทางออกในการจัดจำหน่ายทางสื่อ มันเพิ่มขึ้นอีกอย่างมากมายมหาศาล เหมือนกับที่ผมทำโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม

ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับรัฐบาล เพราะรัฐบาลว่าถ้าผมทำโทรทัศน์ผมต้องมีใบอนุญาต แต่ผมไม่ได้ทำโทรทัศน์ ช่อง 3 5 7 9 11 ผมผ่านดาวเทียม รัฐบาลก็บอกถ้าจะขึ้นดาวเทียมในประเทศไทยต้องมีใบอนุญาต ผมก็ไม่ขึ้นดาวเทียมในประเทศไทย ผมส่งเป็น Streaming ไป เหมือนกับคุณส่ง VDO Clip ไปทางอินเทอร์เน็ต ไปอเมริกา ไปฮ่องกง ผมก็ส่งไปทางนั้น ผมทำถูกต้องตามกฎหมาย ผมไปขึ้นดาวเทียมที่ฮ่องกง ตอนนี้มีคนอเมริกา 4-5 แสนคนดูรายการของผม คือคุณจะไปหยุดเทคโนโลยีที่กระจายเผยแพร่ข่าวสารเป็นไปไม่ได้ เมื่อช่องทางของการกระจายข่าวสารยิ่งกว้างเท่าไร คุณยิ่งต้องทำตัวให้โปร่งใสมากขึ้นเท่านั้น เพราะจะมีคำถามเข้ามาถามคุณตลอดเวลา

โดยสรุปแล้วคือโลกเปลี่ยนไป ช่องทางการจัดจำหน่ายข่าวสารก็เพิ่มขึ้น ความซับซ้อนของสังคมมากขึ้น จำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐต้องพัฒนา D (Database) ไปสู่ I (Information) เพื่อพัฒนาไปสู่ K (Knowledge) อย่างน้อยถ้าไม่ใช่เพื่อนงานที่คุณทำก็เพื่อตัวคุณเอง

ขณะนี้ ผมลงทุนในบริษัท Database อยู่บริษัทหนึ่งเป็นเวลา 5 ปีมาแล้ว ลงทุนไป 50 กว่าล้านบาท ต้นปีหน้าผม

เปิดตัวแล้ว ปีหน้าผมจะรู้เรื่องหนองคายมากกว่าคนที่อยู่หนองคาย ผมรู้เสร็จเรียบร้อยเลยว่าแต่ละอำเภอแต่ละตำบล มีโรงเรียนอะไร คุณก็รู้ผมก็รู้ แต่ผมรู้ชื่อครูด้วย ผมรู้ว่าอำเภอเมือง มีร้านหมอยุ่ที่ร้าน ชื่อร้านอะไรบ้าง ชำนาญในการรักษาอะไรบ้าง มีปั๊มน้ำมัน อยู่ที่บ้าน มีอยู่ช่อมรถยนต์ที่มีความสามารถในการซ่อมรถยนต์ อะไรบ้าง มีร้านอาหารที่ร้าน ผมทำไปแล้วประมาณ 64 จังหวัด ถึงสิ้นปีหน้าจะครบ 76 จังหวัด ผมจะมีคน Update ชาวอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ผมมีโครงการในสวนจตุจักร ทั้งหมด 22 โครงการ ถ้าคุณ Click ร้านโครงการที่ 3 มันก็จะมีรูปร้าน มีชื่อร้าน มีสินค้าในร้าน มีราคาสินค้า เฉพาะร้านอาหารอย่างเดียว ผมมีในกรุงเทพฯ ประมาณ 2,500 ร้าน ทั้งร้าน เมนูอาหาร และทางไป นอกจากนี้ยังมีประวัติบุคคลต่าง ๆ ในประเทศไทย ตอนนี้ผมมีอยู่ 5,600 กว่าคน ไม่เกิน 3 ปีข้างหน้า ผมจะมีประวัติบุคคลประมาณ 5 หมื่นคนทั่วทั้ง 76 จังหวัด คนที่สำคัญ ๆ ในจังหวัดนั้น ที่เป็นพ่อค้า นักธุรกิจ นักปราชญ์ของจังหวัดนั้น นี่คือการพัฒนา D เข้าสู่ I แล้วเข้าสู่ K ในอนาคต

เพราะฉะนั้น จะทำอะไรก็ตาม ไม่จำเป็นต้องทำให้กับงานของคุณเท่านั้น ถ้างานคุณ เจ้านายคุณไม่เอาไหน คุณก็ทำเพื่อตัวคุณเอง คิดเพื่อตัวเองได้ รู้อะไรมากขึ้นกับตัวเองนั้น อย่างน้อยที่สุด

ถึงไม่ได้เลื่อนตำแหน่ง เพราะเราไม่มีเงินมีทองไปให้เขาก็ยังเป็นความสุขอย่างหนึ่ง

ความเป็นอิสระของสื่อมวลชนไทย

เดชาใจยะ จากจังหวัดชัยภูมิ ขอให้อาจารย์เปรียบเทียบบทบาทของสื่อมวลชนไทย แยกเป็น 2 ประเด็น ประเด็นแรก ไทยกับกลุ่มประเทศเอเชีย จีน ญี่ปุ่น และกลุ่มอาเซียน ประเด็นที่สอง ไทยกับทางตะวันตก ในแง่ความเป็นอิสระ

อาจารย์สนธิ ต้องแยกระหว่างสื่อมวลชนในระบอบทุนนิยมเสรีกับสื่อมวลชนในระบอบที่รวมศูนย์กลางทุน (Centralization)

จีน เวียดนาม ลาว การเมืองมาก่อนเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นเขาสนใจในเรื่องเสถียรภาพ (Stability) มากกว่า อย่างประเทศจีน ถ้าสื่อมวลชนจะรายงานเรื่องเศรษฐกิจหรือรายงานเรื่อง Non - Business เขาให้รายงานได้เต็มที่ แต่เมื่อใดก็ตามถ้ารายงานเรื่องการเมืองแล้ว เขาจะเข้ามาบังคับทันที เพราะเขามองเสถียรภาพของเขา เนื่องจากลักษณะโครงสร้างทางการเมืองของเขาไม่ได้เป็นโครงสร้างที่เปิด แต่เป็นโครงสร้างที่ปิด

ส่วนทางตะวันตกเป็นโครงสร้างที่เปิดแต่เปิดในลักษณะ

ที่ปิด เพราะการเมืองในต่างประเทศนั้นดูเหมือนเสรี แต่จริง ๆ แล้วถูกครอบงำโดยทุน ทุนเป็นเจ้าของโครงสร้างทางการเมืองที่แท้จริง อะไรก็ตามถ้าเป็นการส่งเสริมทุนไม่เป็นการจัดขวางทุนก็สามารถเปิดได้ รายงานได้

ยกตัวอย่าง ผู้ผลิตสินค้าบางรายใช้อิทธิพลด้านผลประโยชน์ทางโฆษณา มาบีบบักรายงานเรื่องโน้นเรื่องนี้ ก็ไม่ต่างอะไรกับประเทศคอมมิวนิสต์หรือประเทศจีน เวียดนาม เพียงแต่การสั่งของเงินกับลาวและเวียดนามนั้น ก่อนข้างจะชัดเหมือนคำกับขาว แต่ในตะวันตกนั้นมีเผด็จการในรูปแบบของประชาธิปไตยแบบทุนเสรี ถ้าเรามีประชาธิปไตยแบบเผด็จการเสียงข้างมาก มีเสียงเด็ดขาด ก็ไม่ต่างกับการที่ทหารเข้ามายึดอำนาจ ต่างกันแต่รูปแบบที่มองเห็นชัดกับรูปแบบที่ยังมองเห็นไม่ชัดเท่านั้นเอง แต่เนื้อหาเหมือนกันหมด

สื่อใช้เครื่องมือฝ่ากำแพงภาครัฐ

มณูญศักดิ์ จากกรมการพัฒนาชุมชน ถามเรื่องเครือข่ายซึ่งมีความสำคัญ เช่นที่ได้กรุณายกตัวอย่างของเครือข่ายที่ส่งผลในเชิงลบได้ ขอเรียนถามว่าสื่อประเทศไทยได้ใช้กระบวนการเครือข่าย ที่จะฝ่าฟันกำแพงที่เป็นข้อจำกัดจากภาครัฐ ในการนำ

เสนอข่าวอะไร ในลักษณะไหน อย่างไรบ้าง

อาจารย์สนธิ เรื่องเครือข่ายของสื่อ นั้น สื่อมีทั้งที่ดีและที่ไม่ดี เหมือนกับข้าราชการที่มีทั้งดีและเลว

บางสื่อที่ได้ผลประโยชน์จากรัฐบาล มีการกินข้าวกับผู้หลักผู้ใหญ่ของรัฐบาล ก็ออกมาวิพากษ์วิจารณ์เพื่อเชิยร์ัฐบาลบ้าง บางสื่อก็ดำเนินคดีกับรัฐบาลบ้าง ขึ้นอยู่กับมุมมองว่าเหตุผลของใครจะมีมากกว่ากัน

เครือข่ายของสื่อโดยพื้นฐาน ถ้าสิ่งที่คุณถามหมายความว่า “ผู้จัดการ” ได้สร้างเครือข่ายกับมติชน สร้างเครือข่ายกับเนชั่นหรือเปล่า ตอบว่าโดยลักษณะแล้วแต่ละคนไม่มีเครือข่ายที่ไปเชื่อมกับเครือข่ายของสื่ออื่น แต่ว่าแต่ละสื่อจะสร้างเครือข่ายของตัวเอง อย่างเช่นสร้างวิทยุชุมชน สร้างอินเทอร์เน็ต สร้างโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมขึ้นมา ลักษณะแบบนี้มากกว่าที่จะเอาสื่อกับสื่อไป Join กัน

เหตุผลที่สื่อกับสื่อไป Join กัน มันเป็นไปได้ เหมือนสื่อก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีกิเลส มีอัตตา มี EGO สูง ตัวอย่างกรณีข่าวที่คอร์รัปชัน ไม่ใหญ่ระดับชาติอย่าง CTX ในหน่วยงานหนึ่ง สื่อหนึ่งเล่น อีกสื่อหนึ่งอาจไม่ไปยุ่งด้วย เขาไม่เล่นข่าวชิ้นนี้ มันคือความเห็นแก่ตัวอย่างใช้ไม่ได้ เวลาประชุมสภาหนังสือพิมพ์

ผมบอกว่าเรื่องการคอร์รัปชัน ทูจริต น้อโกง น้อราชฎ์บังหลวง มันเป็นเรื่องของชาติ ผมกำชับทีมงานผม บอกว่าถ้าสื่ออื่นเขาทำแล้วโดยเราไม่ได้เป็นคนค้นพบ ผมอยากให้เขาตามเรื่องทันที เราจะซ้ากว่าคนอื่นก็ไม่ได้เสียหาย เพราะเมื่อเราทำงานเพื่อชาติ การซ้าการเร็วการชืดถือตัวกูของกูนั้น เป็นเรื่องที่ต้องทิ้งเอาไว้ออย่าเอาเข้ามาปนเปกัน

เพราะฉะนั้นเครือข่ายในลักษณะที่มา Join ระหว่างหนังสือพิมพ์กับหนังสือพิมพ์นั้นไม่ค่อยจะมี

ข้าราชการ VS. สื่อมวลชน

อย่าว่าแต่เรื่องเครือข่ายเท่านั้นเลย แม้กระทั่งเรื่องซึ่งเป็น Common Interest อย่างเรื่องการขอแก้กฎหมายคดีหมิ่นประมาท ถ้าไม่ได้โดนด้วยตัวเองก็จะไม่รู้ ผมเพิ่งชนะคดีที่คุณสันต์ฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ประเด็นที่ท่านหัวหน้าองค์กรคณะ คือท่านอุดม เฟื่องฟูง อดีตรองประธานศาลฎีกา ท่านเป็นผู้พิพากษาอาวุโส เป็นครูของผู้พิพากษา ท่านเขียนคำพิพากษาศาลชั้นต้น ออกมา 26 หน้า แจกแจกแต่ละข้อที่คุณสันต์ฟ้องข้อหาหมิ่นประมาท ท่านอธิบายความอย่างชนิดลึกซึ้ง เป็นบรรทัดฐานที่สำคัญมาก ผมเชื่อว่า ถ้าเราชนะอุทธรณ์ ชนะฎีกา จะเป็นบรรทัดฐานในเรื่องของ

สื่อกับการทำงานภาครัฐต่อไป

ประเด็นอย่างนี้แทนที่สภานั่งสื่อพิมพ์จะเอาเรื่องพวกนี้เข้าเป็นเครือข่ายกลับไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควร เวลาเราชนะคดีในศาลเราก็จะลงของเรา แต่สื่ออื่นเขาจะไม่ลง เหตุผลเพราะว่าเขาจะประณีประนอมก่อน ยกเว้นมีอยู่ไม่กี่ฉบับที่เป็นประเภทขอมหักไม่ยอมงอ

ในเรื่องของคุณสันต์ ผมเขียนว่าท่านไปเที่ยวต่างประเทศบ่อยเหลือเกิน ในขณะที่บ้านเมืองยังวิกฤตท่านก็ยังไม่ คุณสันต์ฯ เอาตำรวจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมาเป็นพยาน พร้อมเอกสารยืนยันว่าทุกครั้งที่ท่านไปมีเอกสารระบุชว่าไปราชการ ถ้าเป็นการพิจารณาคดีทั่วไป ผู้พิพากษาท่านอื่นอาจจะบอกว่าโจทก์เขามีเอกสารยืนยันว่าเขาไปราชการจำเลยอย่างไร คุณพิสูจน์ให้ได้ซิว่าเขาไปเที่ยว แต่การพิพากษารั้งนี้ ท่านอุดมเขียนไปอีกรูปหนึ่ง ท่านบอกว่าในช่วง 3 ปี คุณสันต์ฯ ไปต่างประเทศ 12 ครั้ง เท่ากับ 3 เดือน/ครั้ง ท่านบอกว่าการไปดูงาน 3 เดือน/ครั้งนั้นเป็นการดูงานที่บ่อยและถี่มาก โจทก์ไม่ได้นำพิสูจน์ให้เห็นว่าการไปแต่ละครั้งนั้นได้ประโยชน์อะไร เพื่อกลับมาแก้ปัญหาวิกฤต เช่น แก้ไขปัญหาได้ได้ แก้ปัญหาคอร์รัปชันได้ ถ้าไม่ได้พิสูจน์ตรงนี้ก็ยอมเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่จำเลยในฐานะประชาชนยอมมี

สิทธิที่จะวิพากษ์วิจารณ์และติชมเพื่อความเป็นธรรมได้

ที่น่าสนใจอีกข้อหนึ่ง คุณสันต์บอกว่าข้อความต่างๆ ที่ผมพูด ไม่ได้สอบถามตรวจสอบข้อเท็จจริงจากเขาก่อน ท่านอุดมบอกว่า ศาลพิเคราะห์ว่า**จำเลยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องไปสอบถามข้อเท็จจริง เป็นหน้าที่ของโจทก์ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานและหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่จะต้องชี้แจงประชาชน ในความผิดปกติแต่ละกรณี** ไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนต้องไปสอบถาม ท่านโยงเข้าสู่มาตรา 39 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ท่านพูดต่อว่าไม่เพียงแต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเท่านั้นที่จำเลยมีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์ แต่ยังมีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์ทุก ๆ หน่วยงานของรัฐได้ทั้งสิ้น

สื่อควรเปิดเผย หรือช่วยปกปิดข่าว

เพ็ญแข ศรีสุทธิกุล จากกรมการพัฒนาชุมชน ที่ว่าเป็นสิทธิของสื่อที่จะเสนอข้อมูลข่าวสาร อาจารย์ได้พูดถึงเรื่องของความถูกต้องความผิด หรือเรื่องของควรไม่ควร ซึ่งจะเชื่อมโยงไปกับความถูกต้องหรือความถูกต้องใจ ในสภาพเช่นนี้ สื่อคงยืนอยู่บนทาง 2 แพร่ง อยากจะถามท่านอาจารย์ว่าในการนำเสนอข่าว เช่นตัวอย่างกรณีของหนองงูเห่า หรือกรณีภาคใต้ ที่มันอาจต้องยืนอยู่

บนความรับผิดชอบทั้ง 2 ด้าน คือด้านหนึ่งประชาชนควรจะได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริง แต่อีกด้านคือรัฐจะต้องได้รับความเชื่อถือในเชิงของความมั่นคงอยู่ด้วย ตรงนี้ในแง่บทบาทของสื่อจะสามารถดำเนินการอย่างไร จึงจะรักษาการทำหน้าที่ทั้งสองให้สามารถไปด้วยกันได้

อาจารย์สนธิ เป็นปัญหาละเอียดอ่อน ถ้ารัฐไม่แก้ไขยังไม่ตอบโจทก์ตัวเอง ก็เป็นปัญหาคาใจเกิดขึ้นตลอดเวลา เช่นเรามักจะมีการเปรียบเทียบตลอดเวลาว่า เวลาไทยอิสลามโดนฆ่าสื่อไปเชียร์ไปเห็นใจ แต่ทำไมเวลาคนไทยพุทธโดนฆ่าจึงไม่เห็นใจบ้าง อย่างนี้เป็นการเรียกร้องในเชิงชาตินิยมมากกว่าการพิจารณาเนื้อหาที่แท้จริง เนื้อหาที่แท้จริงคือเนื้อหาในด้านนโยบายมากกว่า โจทก์ที่รัฐต้องตอบให้กับสังคมก็คือนโยบายที่ทำไปนั้นเดินถูกทางแล้วหรือยัง ถ้าเราพิจารณาจาก Realtime รัฐพูดตลอดเวลาว่าถูกทางแล้ว แต่ถ้าเราพิจารณาจากองค์รวมแล้วตั้งแต่มกราคม 2547 คำให้สัมภาษณ์ของทุกคนบอกถูกทางหมดแต่ปัญหามีมากขึ้น ๆ จนกระทั่งวันนี้ชักจะไม่แน่ใจ ว่าสิ่งซึ่งรัฐพูดนั้น พูดเพื่อสร้างภาพ หรือพูดเพื่อปกปิด เพราะถ้าพูดเพื่อไม่ปกปิดและเป็นความจริง ปัญหาต้องจบไปแล้ว

ดังนั้น สื่อต้องชั่งน้ำหนักดูว่าจะเอาอย่างไร คำถามมีอยู่

ว่าในกรณีที่มีการวางระเบิดทั่วเมืองเกิดขึ้น กรณีอย่างนี้ก็จะมีความคิด แนวความคิดแรกบอกว่าต้องเห็นใจรัฐ อย่าไปปรายงานข่าว ตรงนี้สื่อทำไม่ได้ นั่นคือที่มาของพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) การมี พ.ร.ก. นั้นไม่ได้ช่วยให้เหตุการณ์ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามการที่สื่อรายงานข้อเท็จจริง รายงานสิ่งที่เกิดขึ้น โดยรวดเร็วฉับไว มันจะเป็นการบีบบังคับให้เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนจะต้องลงไปและสัมผัสกับปัญหาอย่างจริงจัง แล้วตั้งใจทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง การกลบเกลื่อนข่าวเพียงเพื่อจะเห็นใจรัฐ ว่ารัฐกำลังแก้ไขปัญหาอยู่จะ เปิดช่องให้กับคนบางคนที่ไม่ดีมีทักษะ หรือศักยภาพ หรือมีวาระซ่อนเร้นในการไปทำงาน ได้ปกปิดกลบเกลื่อนความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กรณีคุณสมชาย นิละไพจิตร และ หมอแหว เป็นตัวอย่างที่เห็นเด่นชัด

สรุปแล้ว การมี พ.ร.ก. เป็นการอนุญาตให้ทำงานได้ง่ายขึ้นหรือเป็นการอนุญาตให้ใช้อำนาจทำอะไรก็ได้ รัฐบาลยืนยันว่าไม่ใช่ แต่นั่นคือเพลงเก่า ๆ ที่ได้ฟังมาตั้งแต่สมัย 14 ตุลา ผมอยู่ในวงการหนังสือพิมพ์มา 30 ปี ผมผ่านพวกนี้มาหมดแล้ว นี่คือการไม่ใช้ทาง 2 แพร่งของสื่ออย่างเดียว สื่อไม่มีทางหลาย แพร่ง มาเจอ พ.ร.ก. แบบนี้เท่ากับมีทางแพร่งเดียว หลังชนกำแพง

กรณี 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เราเหมือนอยู่ในภาวะ

สงคราม เมื่อไม่กี่เดือนที่แล้วบอกว่าเป็นก่อการร้ายแยกดินแดน มาตอนนี้บอกว่าไม่มีอะไรคนไทยกันเอง ตกลงแล้วมันอะไรกันแน่ สื่อมวลชนก็ตกอยู่ในสภาพลำบาก สื่อมวลชนก็มี 2 แนว คือ รายงานตามที่รัฐบาลพูด หรืออีกประเภทหนึ่ง ไม่ได้ งานนี้ต้องเดินหน้าแสวงหาเหตุผลกันจริง ๆ แล้วมันเป็นอย่างไร

สำหรับผม นี่คือบทบาทสื่อมวลชนที่ผมต้องการจะเป็น เพราะผมมีหน้าที่มาบอกคนอ่านของผม เพื่อไม่ให้เขา Surprise ว่าวันหนึ่งเขาตื่นขึ้นมาแล้ว ภาคใต้มันไม่อยู่กับเราแล้ว เพราะอะไร

การออก พ.ร.ก. ลักษณะนี้คือปฏิบัติการที่ผมเรียกว่า หลังชนกำแพง คือไม่มีทางไปแล้ว นี่ก็อะไรไม่ออกก็เอาอำนาจเด็ดขาดมาใช้ก่อน ซึ่งเป็นการปฏิเสธกระบวนการยุติธรรมหลาย ๆ กระบวนการ

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ทำไม ? เพื่อใคร ?

สุดา ชัยรัตน์ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปทุมธานี ขอเรียนถามแนวทางการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจที่ถูกต้องว่าควรจะเป็นอย่างไร และการนำ ปตท. เข้าตลาดหลักทรัพย์ จะเป็นผลดีกับประชาชนอย่างไร และถ้าเกิดมีผลเสียมากกว่ากับประชาชน จะสามารถเอากลับคืนได้หรือไม่อย่างไร ถ้าผู้ถือหุ้นไม่ยอมขาย

อาจารย์สนธิ การแปรรูป เป็นส่วนหนึ่งของฉันทามติ กรุงวอชิงตัน (Washington Consensus) ที่เกิดขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2532 (ค.ศ. 1989) ซึ่งที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของประธานาธิบดี บิล คลินตัน ได้มาร่วมประชุมกับบรรดาประเทศตะวันตก และ กำหนดว่าเมื่อโลกคอมมิวนิสต์ล่มสลายแล้ว ควรมิกคิดกาใหม่ของ โลกทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น เพื่อให้มีการไหลเวียนมีการเคลื่อนไหว ทางเศรษฐกิจให้มากกว่าเก่า เพราะการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจนั้น จะทำให้ประเทศทางตะวันตกมีความมั่งคั่งมากกว่าเก่า และจะทำให้ ระบบทุนนิยมเป็นระบบซึ่งปักหลักลงรากฐานได้ทั่วโลก มากกว่า การปักหลักอยู่เฉพาะใน โลกตะวันตก นั่นคือที่มาของฉันทามติ กรุงวอชิงตัน (Washington Consensus) เงื่อนไข 4 ข้อของฉันทามติกรุงวอชิงตัน คือ

ข้อที่ 1 จะต้องมีการเปิดเสรีทั้งหมด (Liberalization)

ข้อที่ 2 ต้องมีเสถียรภาพ (Stabilization) ได้แก่

เสถียรภาพทางการเมือง เสถียรภาพทางการเงิน สำหรับอเมริกา แล้วในอดีต เสถียรภาพทางการเงินของเขาคือระบอบประชาธิปไตย จะเป็นระบอบเผด็จการ จะเป็นการปฏิบัติ เขาไม่เอาด้วย แต่หลัง 11 กันยายนแล้ว อเมริกาเปลี่ยนเสถียรภาพทางการเงินเป็น ระบอบอะไรก็ได้ แต่ให้เห็นด้วยกับการปราบปรามผู้ก่อการร้าย

นี่เราพูดถึงประเทศซึ่งพวกเราชอบมาอ้างความมีรัฐธรรมนูญ

ข้อที่ 3 คือ การแปรรูป (Privatization)

ข้อที่ 4 คือ การลดขั้นตอนระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

(Deregulation)

การแปรรูป (Privatization) ในฉันทามติกรุงวอชิงตัน มองว่าระบบรัฐวิสาหกิจนั้น เป็นภาพการเจริญเติบโตของทุนทาง ตะวันตก เพราะว่ารัฐบาลในประเทศที่เริ่มจากด้อยพัฒนามาเป็น ประเทศกำลังพัฒนานั้น จะควบคุมสาธารณูปโภคสำคัญ ๆ เอาไว้ในมือ ไม่ว่าจะเป็นสายการบิน น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ เพราะเป็นของซึ่งประชาชนทุกคนจำเป็นต้องใช้ ถ้ายังคงให้ รัฐบาลทุกรัฐบาลคุมตรงนี้อยู่เหมือนเดิม โอกาสการขยายทุนจาก ทางตะวันตกเข้ามาทางนี้ก็เข้ามาได้ แต่ได้ในลักษณะเนื้อติด กระดูก ไม่ใช่ได้มาเป็นหมูสามชั้นทั้งก้อน เพราะนี่คือแหล่งเงินที่ แท้จริง นี่คือที่มาของคำว่า Privatization หรือการแปรรูป รัฐวิสาหกิจ

ปรัชญาของการแปรรูป ที่ถูกนำมาใช้ตลอดเวลา ได้แก่

ข้อที่ 1 แปรรูปเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

ข้อที่ 2 แปรรูปแล้วจะได้มีการแข่งขันและราคาจะได้อลดลง และเป็นประโยชน์กับประชาชน

ข้อที่ 3 แปรรูปแล้วสามารถจะระดมทุนได้ด้วยตัวเอง โดยที่ไม่ต้องพึ่งพารัฐบาลให้เป็นคนค้ำประกันให้

ข้อที่ 4 แปรรูปแล้วประชาชนจะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการ

ผมจะวิชันนาทีละข้อให้ฟัง จะได้ให้รู้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมแห่งโลกมายาและภาพหลอน (illusion) เป็นสังคมของการโกหก ยกตัวอย่างธนาคารกรุงไทยวันนี้กับธนาคารกรุงไทยเมื่อ 10 ปีที่แล้ว หรือ ปตท. ก่อนการแปรรูปกับหลังการแปรรูป มีอะไรต่างกัน กรรมการผู้จัดการ ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน ฝ่ายการตลาด ฝ่ายบริการก็ยังเป็นคนเดิม เพียงแต่เปลี่ยนตำแหน่งจากผู้ว่า ปตท. มาเป็นตำแหน่งกรรมการผู้จัดการบริษัท ปตท. มหาชน จำกัด

เพราะฉะนั้น ข้อที่ 1 ความคิดที่ว่าแปรรูป เพื่อให้การบริการหรือการบริหารงานดีขึ้นนั้น ไม่จริง นัยยะที่แท้จริงต้องเป็นว่าทำอะไรที่จะให้การบริหารงานนั้นมีอิสระเสรีภาพมากกว่าเท่านั้นคือความคิดเรื่องกฎหมายแนวตั้งกับแนวขวาง ทำไมกฎหมายรัฐวิสาหกิจมันจะต้องเหมือนกันหมดทุกอย่าง ทำไมไม่ใช่

กฎหมายแนวขวาง กรณีของรัฐวิสาหกิจ เช่น พลังงาน โทรศัพท์ ฯลฯ สามารถที่จะตั้งบริษัท Holding ที่รัฐบาลถือหุ้น นั่นคือความคิดเรื่องกฎหมายแนวตั้งกับกฎหมายแนวขวาง และทรัพย์สินทั้งหมดมาอยู่ที่ Holding แล้ว ปตท. ก็กลายเป็นบริษัทที่รับจ้างบริหาร โดยกินโบนัสแต่ทุกบาททุกสตางค์เข้ารัฐ 100% ทำไมไม่แก้ตรงนี้ เหตุผลที่ไม่แก้เพราะว่ามีวาระซ่อนเร้น ข้อที่ 1 ผิดแล้วนะ

ข้อที่ 2 แปรรูปแล้วมีการแข่งขัน ตั้งแต่เราแปรรูป ผมยังไม่เคยเห็นมีการแข่งขันอะไรที่เสรีเลยแม้แต่ชนิดเดียว ยังคงเป็นกึ่ง ๆ ผูกขาดอยู่เหมือนเดิม

ข้อที่ 3 แปรรูปแล้ว รัฐบาลไม่ต้องเอาเงินมาอุดหนุน อสมท. ก็ไม่ได้ใช้เงินอุดหนุนของรัฐบาลมานานแล้ว เอากำไรส่งให้รัฐบาลด้วย ปัญหาในเรื่องการขยายงาน ก็สามารถขยายงานได้อยู่แล้ว ส่วน ปตท. ทุกวันนี้กำไรอย่างน่าเกลียดอุปถัมภ์ที่สุด 9 หมื่นกว่าล้านสิ้นปีนี้ 10 ปีก็ 9 แสนล้านใช่ไหม 20 ปี 18 แสนล้านใช่ไหม สามารถจะ Book รายได้ล่วงหน้า 20 ปี ออกเป็นพันธบัตรตัวเองออกได้ เอารายได้ตัวนี้เป็นตัวค้ำประกันกับพันธบัตรที่ออกเพื่อ Raise เงิน 18 แสนล้านบาท โดยรัฐบาลไม่ต้องค้ำประกัน เป็นรัฐวิสาหกิจ 100% ก็ทำได้เพราะผูกขาดอยู่แล้ว

ข้อที่ 4 ประชาชนได้มีสิทธิ มีส่วนเข้ามาร่วม เฉพาะ 30 % เป็นของพวกเราที่กำหนดว่าใครบ้างที่จะเข้ามาซื้อหุ้นตรงนี้ได้ เพราะหุ้นพลังงานเป็นหุ้นที่มีแต่ขึ้น จึงเป็นที่มาของการอภิปรายไปครุราชซื้อ ใน ปตท. ส่วนใหญ่จะเป็นชื่อแบบตัวแทน (Nominee) เขาไม่ยอมเปิดเผยตัว เป็น Nominee จากสิงคโปร์ Nominee จากฮ่องกง พวกนี้เอาเงินที่โกง ที่คอร์รัปชัน ไปตั้งบริษัทที่สิงคโปร์ ฮ่องกง แล้วโอนเงินเข้ามาซื้อหุ้น จากวันที่เขาซื้อ 35 บาท ตอนนี้เกือบ 400 บาทแล้ว ก็เท่ากับว่าการแปรรูป 25 - 30 % เพียงเพื่อที่จะมาฟิงฟิงอิงแอบอาศัยกับ 70 % ของเราในฐานะรัฐวิสาหกิจ ให้พวกเขาทำไรตลอดเวลา ถ้าแปรรูปนี้ แปรรูป 100 % ไปเลย คือว่าศิริภา ปตท. ไปเลยว่าเป็น ปตท. สามารถกำไรปีละ 9 หมื่นล้าน 10 ปี 9 แสนล้าน ขายหุ้น ปตท. 9 แสนล้านบาท ใครจะซื้อ ซื้อไปให้หมด ที่นี้ไม่ต้องมาอ้างความเป็นรัฐวิสาหกิจ

หากใครทำอะไรแล้วประชาชนเดือดร้อน ฟังเสียงประชาชนร้องขึ้นมาทั้งประเทศ ศิริรัฐบาล รัฐบาลก็บอกจะตั้งคณะกรรมการอิสระในการควบคุมราคาน้ำมัน ถูกไหมถูก Fair หรือไม่

การบินไทยต้องแปรรูป 100 % แต่ไปแปรรูปน้อย แล้วหุ้นนี้ นักการเมืองไม่ค่อยซื้อเพราะหุ้นการบินไทยไม่ใช่หุ้นพลังงานหุ้นการบินไทยมีค่าใช้จ่าย น้ำมันสูงรายได้ต่ำ ก็เลยไม่มี

ใครสนใจซื้อ และที่ไม่กล้าแปรรูปการบินไทย 100 % เหตุผลเพราะการบินไทยนั้น ถ้ายังคงเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ ก็สามารถจะให้นักการเมืองและข้าราชการประจำไปนั่งเป็นกรรมการ แล้วก็หาผลประโยชน์กับองค์กร เช่น การซื้อเครื่องบินแอร์บัส A 340 500 หรือ A 316 จำนวน 8 ลำ ราคาแสนกว่าล้านบาท เพื่อสร้าง Route ไปนิวยอร์ก บอกว่าสายการบินนิวยอร์กกำไร เพิ่มเส้นทางไปนิวยอร์ก ไปมอสโก ไปโจฮันเนสเบิร์ก แต่แล้ววันนี้ก็มาประกาศว่าเส้นทางบินนิวยอร์กขาดทุน ดังนั้นจริงๆ แล้วเหตุผลในการซื้อก็คงเพื่อเอาเงินค่า Commission เข้ากระเป๋า นักการเมือง ถ้าเรามองเป็นองค์กรรวม เราจะเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

ถ้าการบินไทยแปรรูป 100 % ปลัดกระทรวงคมนาคมมานั่งเป็นประธานการบินไทยไม่ได้ รัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมจะมานั่งสั่งการบินไทยไม่ได้ว่าแก้อะไรเครื่องบินที่จะเปลี่ยนนี้ให้บริษัทนี้ได้ไป ทำไม่ได้ เพราะว่าผู้ลงทุนเขาเข้ามา แล้วปกป้องผลประโยชน์ของเขา เขาต้องตัดสินใจ บอกว่าเครื่องบินราคาถูกที่สุด แอร์บัสให้เท่าไร โบอิงให้เท่าไร ต้องลดมาให้ต่ำ ค่า Commission ไม่ต้องจ่าย ลดให้กับบริษัทไปเลย เห็นหรือยัง ความชั่วร้ายของการแปรรูป

ปตท. บอกว่ากำไรคราวที่แล้ว จากน้ำมันแค่ 4 % แต่ ปตท.

บอกความจริงไม่หมด โรงกลั่นน้ำมัน ที่ ปตท. เป็นเจ้าของ เซลล์ เอสโซ่ คาเท็กซ์ ไทยออยล์ เมื่อปี 2545 มีกำไรรวมกัน 5 โรงกลั่น 5,000 กว่าล้านบาท เฉลี่ยออกมาแล้วค่ากลั่นน้ำมันปี 2545 ลิตรละ 1.20 บาท กำไร 5,000 กว่าล้านบาท วันนี้ไม่เคยมีใครรายงาน ไม่เคยมีใครกล้าพูด ลิตรละ 3.88 บาท กำไร 5 โรงกลั่นรวมกัน 4 - 5 หมื่นล้านบาท ถามว่าโรงกลั่นเหมือนโรงงาน เวลาผ่านไป 1 ปี ค่าเสื่อมลดลงไป 10 หรือ 20 % ปี 2545 - 2547 รวม 3 ปี ค่าเสื่อมลดลงไปอย่างน้อย 30 % ต้นทุนทางบัญชีถูกลงทำไมคุณ Maintain เหมือนเดิมได้ไหม แล้วคุณเอาส่วนต่างหรือกำไรนี้คืนให้กับประชาชน นี้คุณไปเพิ่มโรงกลั่น และในขณะที่เดียวกันคุณไปลดค่าการตลาด ทำให้ปั๊มเล็กปั๊มน้อยเจ๊งไปหมด นี่คือ SME คุณทำให้ประชาชนซึ่งเขาไปลงทุนทำปั๊ม ทำมาหากินกับส่วนต่างของน้ำมันต้องปิดกันเป็นแถว แต่คุณดันไปให้โรงกลั่นซึ่งเป็นพวกคุณเองกำไรมหาศาล เห็นหรือยังว่า มาจาก K โดยเอา D พัฒนาเป็น I แล้วพัฒนาเป็น K

ผมจึงบอกว่าวันนี้ทั้ง ปตท. และรัฐบาลไม่กล้าพูดในเรื่องที่ผมพูด บอกว่ากำไรมาจากก๊าซธรรมชาติ ผมก็อธิบายว่านั่นละอั้งเจ็บ เมื่อคุณขึ้นก๊าซธรรมชาติ คนที่เดือดร้อนก็คือโรงงานอุตสาหกรรม ต้นทุนขึ้นราคาของต้องขึ้น รถแท็กซี่ใช้ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซขึ้นค่าแท็กซี่ขึ้น แล้วก๊าซหุงต้มนี้ หลายคนที่เป็น

แม่บ้านจำได้ไหม มันขึ้นราคาจาก 160 บาท มาเป็น 280 บาท ขึ้นมาเพียงเพื่อให้ ปตท. มีกำไร 9 หมื่นกว่าล้านสิ้นปีนี้ เพื่ออะไรรู้ไหม เพื่อให้หุ้นที่ภาคเอกชนถืออยู่ 30 % ราคาหุ้นสูงขึ้น ๆ

ผมบอกว่าการแปรรูปนั้น ต้องยึดถือความหลากหลายของสังคม จะไปยึดสังคมไทยกับสังคมตะวันตกไม่ได้ พวกคุณรับราชการ โดยไม่ได้ไปโก่งกินอะไรสักอย่าง ค่าครองชีพขึ้น ค่าเล่าเรียนลูกขึ้น ทุกอย่างขึ้นหมด แต่เงินเดือนคุณยังคงเดิม วันดีคืนดีเขาจะเอาใจหาเสียงคุณ เขาก็เพิ่มเงินเดือนข้าราชการ 5 % โดยให้เหตุผลว่าค่าน้ำมันขึ้น แต่คุณก็ยังดี คนหาเช้ากินค่ำจะทำยังไง ไม่ตายหรือ

วันนี้คนไทยเราอย่ามาโกหกตัวเองดีกว่า พวกคุณสัมผัสประชาชนคุณรู้ คุณรู้สึก ๆ ว่า กองทุนหมู่บ้าน Work ไม่ Work Work มีบ้าง แต่ส่วนใหญ่ไม่ Work เพราะเงินที่ออก ไม่ได้ไปใช้ในแง่ Production Investment แต่ใช้เป็น Consumption Investment ไม่ได้ไปผลิตเพื่อต่อยอด แต่เอาไปเพื่อจับจ่ายใช้สอย คุณก็รู้เงิน SML คือเงินต่อยอดเพื่อให้เขาเข้าไปจ่ายดอกเบี้ย ผมจะบอกให้รู้ภายในปี 2549 - 2550 ถ้าเราไม่แก้ไข ประเทศเราจะเลวร้ายยิ่งกว่าปี 2540

เพราะฉะนั้นแล้ว การแปรรูปมันต้องดูความหลากหลาย

ของสังคม เหมือนกับคุณร่างรัฐธรรมนูญมาแล้วจะให้ได้ผล เหมือนอังกฤษ ฝรั่งเศส หรือสวีเดน มันไม่เหมือนกัน ประชาชนอเมริกา อังกฤษไม่เหมือนกันกับประชาชนคนไทย เพราะที่นั่นข้าราชการระดับคุณที่ทำงานอยู่ Ministry of Interior หรือที่เขาเรียกว่า กระทรวงมหาดไทยของอเมริกา ระดับพวกคุณนี่เงินเดือนประมาณ 8 หมื่นเหรียญ น้ำมันมันราคาแพงจริง แต่มันมีระบบ Mass Transit ที่สมบูรณ์แบบ ลูกเรียนหนังสือแพงจริงแต่มีงานที่เด็กสามารถไปหาทำได้ Support ตัวเองได้ วันนี้คุณมีลูกคนหนึ่งเรียนมหาวิทยาลัยเอกชน คุณส่งลูกคุณเรียน 4 ปี ต้องใช้เงินประมาณ 1 ล้านบาท ไข่ใหม่ ลูกยังไม่ได้เรียนปริญญาโท จบมาทำงานด้วยเงินเดือน 7,500 บาท มันมีอะไรผิดปกติบ้างละในสังคมไทย ส่งลูกเรียน 1 ล้านบาทให้ได้ปริญญาตรี แล้วก็มารับเงินเดือนแค่ 7,500 แสดงว่าสังคมไทยวันนี้ถูกแบ่งชัด พวกข้าราชการอย่างพวกคุณทำงานถูกกดราคา เพื่อที่จะให้ข้างบน ร่ำรวยมากขึ้น ๆ

เพราะฉะนั้น การแปรรูป ต้องมีความหลากหลายอะไรที่มัน Effect ชีวิตประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ต้องไม่แปรรูป แต่ว่าต้องปรับปรุงคุณภาพการบริหารงาน ด้วยการออกกฎหมายพิเศษ

แก้ตรงนั้นไปเลย อะไรที่ควรจะต้องแปรอย่างการบินไทย แปรรูปไปเลย 100 % ถ้าแปรรูป 100 % วันนี้แอร์เอเชียก็ต้องแข่งกับการบินไทยเต็มตัวไข่ใหม่ แต่วันนี้แอร์เอเชียถือไม้ตะพดตีกบาลการบินไทย เพราะว่าการเมืองไปคุมการบินไทยโดยผ่าน 75 % ที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ การเมืองก็สั่งการบินไทยยกเลิก Route นั้น ยกเลิก Route นี้เสร็จเรียบร้อยแล้วให้แอร์เอเชียไป Take Over Route โน้น Route นี้ เข้าใจหรือยัง การบินไทยบิน TG 632 633 ไปฮ่องกง ไทเป แน่นตลอด แต่บอร์ดให้ยกเลิก บอร์ดคือนักการเมือง แล้วตอนนี้ใครบินอยู่ แอร์เอเชียบินอยู่ แต่ถ้าแปรรูป 100 % ระหว่างการบินไทยกับแอร์เอเชีย ต้องสู้กันแล้วไข่ใหม่ คุณไปสั่งการบินไทยไม่ได้ เขาก็สู้แอร์เอเชียสุดฤทธิ์สุดเดช คุณเป็นข้าราชการก็รู้ไข่ใหม่ว่า คุณมีสิทธิเบิกค่าเครื่องบินจากแอร์เอเชียได้ ทำไมสมัยก่อนเบิกไม่ได้ ทำไมพอแอร์เอเชียเกิดขึ้นแล้ว ถึงได้เบิกแอร์เอเชียได้ เห็นหรือยัง เพราะฉะนั้นก็แปรรูปไปเลย 100 % ให้มันชนกันเองเลย ใครดีใครอยู่

ทฤษฎีกรรมล้นส่งผล

วันนี้พูดมาเยอะ เป็นข้อคิดให้พวกคุณ ผมอายุ 58 ปีแล้ว ปล่อยาวได้เห็นมาเยอะ ชีวิตคนเรามาถึงจุด ๆ หนึ่งแล้วนี่

มองย้อนหลังมันเป็นเรื่องสมมุติ มีเงินแสนล้านก็สมมุติ มีเงินแสนล้านลูกยังคิดขายอยู่ มีความสุขหรือ สมมุติทั้งนั้น ผมโดนแก๊งค์โดนบิบ โคนรังแก ผมก็ช่างมัน ไม่เห็นเป็นไรเลย เพราะว่าเราเข้าใจหลักกรรมข้อใดก็ตาม เมื่อเราเริ่มเข้าใจแล้ว สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทดสอบเราทันทีว่าเราเข้าใจหรือเปล่า

จงระลึกตลอดเวลาว่าคนเรามีรหัสกรรมอยู่ รหัสกรรมเหมือน DNA ในตัวเรา เราทำดีไป จะมี Programmer คนหนึ่งอยู่ตรงไหนไม่รู้ในจักรวาล ทำดีไปเขา Key ความดี ทำเลวเขา Key ความเลว ทุกวินาที วิถีที่ดีก็บวก วิถีที่ไม่ดีก็ลบออกไป คิดเลวก็ลบ คิดดีก็บวก มีหมครหัสกรรมอยู่ในตัว ถ้าเราเชื่อในหลักพุทธศาสนา หลักเวร หลักกรรม เราต้องเชื่อว่าถึงวันหนึ่งเมื่อบุญเราหมดแล้ว ถ้าเราไม่สร้างบุญสร้างแต่กรรมมาตลอด บุญที่เราทำสะสมหมดแล้ว มันจะลงมาทำให้เราพินาศอย่างรวดเร็วที่สุด แล้วไม่มีอะไรที่ขมขื่นมากไปกว่าเมื่อเราไม่อยู่ในโลกนี้แล้ว ลูกหลานเราจะต้องมารับเวรรับกรรมต่อในแง่ของการถูกสาปแช่ง คุณมีเงินเดินไปแล้ว มองตาคนอื่นสนิทไหม อย่างน้อยที่สุดเวลาตายก็ควรได้ตายอย่างสงบ ตายด้วยความสบายใจว่าตอนที่อยู่นั้นทำกรรมไว้น้อยที่สุด และทำความดีเยอะกว่า